Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö 19.12.2018

Hämeen ELY-keskuksen lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemistilaisuuteen 18.1.2019/ HE 93/2018 vp eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 § muuttamisesta.

Hämeen ELY-keskus pitää tärkeänä ja tarpeellisena uudistuksena lakiesityksen sisältämää julkisten rekrytointipalvelujen ja osaamisen kehittämispalvelujen sekä palvelujärjestelmän uudistusta. Kasvupalveluiksi nimetty palvelu-uudistus yhdistäisi nykyisin jo hyvin läheisessä yhteistyössä toimivien ELY-keskusten ja TE-toimistojen palvelutarjontaa. Samalla maakuntaliittojen ja ELY-keskusten aluekehityksen ja elinvoimaan liittyviä tehtäviä yhdistettäisiin.

Maakunnalle määritellyt tehtävät ja järjestämisvastuu mahdollistavat palveluiden sovittamisen maakunnallisiin tarpeisiin, varmistaa palvelujen tasapuolista saatavuutta maakunnan alueella ja edesauttaa niiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista toteuttamista. Maakuntien järjestämisvastuulla olevien tehtävien rajaaminen maakunnallisiksi johtaa todennäköisesti myös siihen, että maakuntien palvelutarjoama tulee rakentumaan toisistaan poikkeaviksi, jonka seurauksena esim. henkilöasiakkaiden palvelut eivät ole yhteneviä alueiden välillä. Samalla osa nykyisin maakuntaa laajemmin hoidettavista tehtävistä tullaan todennäköisesti pilkkomaan jokaisessa maakunnassa itsenäisesti hoidettavaksi toiminnoiksi.

Hämeen ELY-keskus haluaa lisäksi kiinnittää lausunnossa huomiota seuraaviin asiakohtiin.

HÄMEEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
0295 025 000
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1
Kirjaamo
PL 29, 15141 Lahti
kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

Laki julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista

8 §
Työnhaun käynnistäminen

Henkilöasiakas voi pyytää työnhaun käynnistämistä sähköisesti siihen tarkoitetussa verkkopalvelussa tai henkilökohtaisesti siltä maakunnalta, jonka asiakkaaksi hän haluaa rekisteröityä.

Työnhakija voisi valita maakunnan, jonka asiakkaaksi hän rekisteröityy. Jos työnhakija ei verkkopalvelussa työnhakua käynnistäessään ilmoittaisi, minkä maakunnan asiakkaaksi hän haluaa rekisteröityä, hän ohjautuisi sen maakunnan asiakkaaksi, jonka alueella hänen kotipaikkakuntansa sijaitsee. Maakunta, jonka asiakkaaksi työnhakija rekisteröitäisiin, vastaisi työnhakijan palveluprosessista.
Työnhaun käynnistäminen edellyttäisi, että henkilöasiakas esittää maakunnalle sen asettamassa määräajassa julkisten rekrytointipalvelujen ja osaamisen kehittämispalvelujen tarjoamisen kannalta tarpeelliset selvitykset ammatillisesta osaamisestaan, työhistoriastaan, koulutuksestaan ja työkyvystään. Velvollisuus vastaisi sisällöltään nykyistä julkisen työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 luvun 1 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädettyä työnhaun voimassaolon lakkaamisen perustetta. Koska kyseiset seikat ovat olennaisia asioinnin aloittamisen ja työnhakijan palvelutarpeen alustavan arvioinnin kannalta, edellytettäisiin niiden esittämistä jo työnhakijaksi rekisteröimisen yhteydessä. Käytännössä työnhakija ilmoittaa tiedot jo nykyisinkin työnhakijaksi rekisteröityessään. Lisäksi työnhakijaksi rekisteröityminen edellyttäisi, että henkilöasiakas ilmoittaisi työnhaun käynnistämistä pyytäessään postiosoitteensa ja mahdolliset muut yhteystietonsa maakunnalle. Nykyisin velvollisuudesta ilmoittaa yhteystiedot TE-toimistolle on säädetty työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä. Koska yhteystiedot ovat tarpeen työnhakijan palveluprosessiin liittyvän yhteydenpidon vuoksi, velvollisuudesta säädettäisiin työttömyysturvalain sijaan ehdotetussa laissa.

Työnhakijan mahdollisuus rekisteröityä muun kuin kotipaikkakunnan maakunnan työnhaun asiakkaaksi voi johtaa siihen, että muut kuin maakunnan tarjoamat verkkopalvelut tai digitaaliset palvelut ja työnhakija eivät käytännössä kohtaa. Työnhakijan osallistumiseen muihin palveluihin vaikuttaisi pitkälti hänen mahdollisuudet liikkua oman kotipaikkakunnan maakunnan ulkopuolella.
Mitä toimia maakunnan edellytetään tällöin tekevän, jos työnhakija ei käytännön syistä johtuen voi osallistua hänelle tarjottuihin palveluihin? Osallistuminen jäisi työnhakijan oman aktiivisuuden ja liikkumisen varaan.
Mitkä tällaisessa tilanteessa olisivat työnhakijan velvollisuudet osallistua työllistämistä edistävien palvelujen käyttöön, mikäli ne eivät ole käytännössä helposti hänen saatavillaan. Mikä on maakunnan vastuu järjestää tällaisessa tilanteessa palveluja oman maakunnan ulkopuolella asuvalle henkilölle?

38 §
Työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun liittyvä tiedonsaanti

38 § *Työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun liittyvä tiedonsaanti*.
Pykälässä säädettäisiin maakunnan, palveluntuottajan ja Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada toisiltaan tiedot, jotka ovat välttämättömiä työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämiseksi ja palvelujen tarjoamiseksi. Esimerkiksi maakunnan kasvupalveluviranomaisilla olisi oikeus luovuttaa maakunnan sosiaali- ja terveysviranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle tiedot henkilöasiakkaasta, jolla se arvioi olevan työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarve. Tietoja voitaisiin luovuttaa myös työttömän sosiaalisesta tilanteesta, terveydentilasta sekä työ- ja toimintakyvystä, jos niillä olisi vaikutusta henkilön työllistymiseen ja ne olisivat välttämättömiä palvelujen yhteensovittamiseksi.

Monialaisen yhteispalvelun toiminnan ja henkilön työllistymisen kannalta on tärkeää saada toisiltaan ne tiedot, jotka tarvitaan palvelujen tarjoamiseksi ja niiden yhteensovittamiseksi. Tiedonsaantioikeus tulisi ulottaa myös Ohjaamoissa tapahtuvaan yhteistyöhön ja tämä olisi hyvä mainita lain perusteluosiossa.

Laki alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta

2 luku *Yritykselle myönnettävät tuet*

Esitys noudattelee pitkälti nykyisiä maakunnan toimijoita koskettavia rahoituslakeja ja on soveltuva myös uusissa maakunnissa. Rahoituslakiin sisältyvät muutokset yhtenäistävät tällä hetkellä voimassa olevien lakien erilaisia säädöksiä ja määritelmiä.

3 luku *Oikeushenkilölle voittoa tavoittelemattomaan kehittämis- ja investointitoimintaan myönnettävät tuet*

11 § *Maakunnan myöntämät tuet*

Maakunnan on niin halutessaan mahdollista tukea monenlaisia alueiden kasvua ja elinkeinorakennetta monipuolistavia toimintoja ja investointeja.

4 luku *Palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki*

18 § *Palkkatuki*
Palkkatuki on julkisista rekrytointi- ja osaamisen kehittämispalveluista annetussa laissa (/) tarkoitetun työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jonka maakunta voi yleiskatteellisista varoista ja Euroopan sosiaalirahaston varoista tai Uudenmaan kuntayhtymä yleiskatteellisista varoista myöntää työnantajalle palkkakustannuksiin. Palkkatuetun työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja edistää työllistymistä avoimille työmarkkinoille.

Uudenmaan kuntayhtymä ei siis voisi myöntää palkkatukea EGR tai ESR-rahastosta.

20 § *Työnantajaan liittyvät palkkatuen myöntämisen edellytykset*
Palkkatukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, yhteisölle ja muulle työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle.

Miten hoidetaan nykyisen kaltainen valtion virastojen ja laitosten tukityöllistettyjen määrärahat?

23 § *Palkkatuen myöntäminen elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle*
Elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle palkkatuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, kun palkattava on:
1) henkilö, jonka vamma tai sairaus olennaisesti sekä pysyvästi tai pysyväisluonteisesti alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä;
2) henkilö, joka ei ole ollut toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden kuuden kuukauden aikana;
3) vailla ammatillista koulutusta;
4) yli 50-vuotias;
5) alle 25-vuotias; tai
6) oikeutettu kotoutumissuunnitelmaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain nojalla.
Elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle palkkatuki myönnetään muun kuin 1 momentissa tarkoitetun työttömän työnhakijan palkkaamiseen vähämerkityksisenä tukena.

Vähämerkityksisen tuen suurin sallittu kokonaismäärä tullee pysymään saman suuruisena kuin se on nykyisissä EU-määritelmissä ja tämä voi olla esteenä palkkatuen myöntämiselle elinkeinotoimintaa harjoittaville työnantajille. Tietojärjestelmien kehittyminen tuonee esille aiempaa enemmän tilanteita, joissa yrityksen suurin sallittu vähämerkityksisen tuen määrä olisi ylittymässä ja palkkatukea ei tällöin voitaisi myöntää.

37 § *Tuen myöntämistä koskeva päätös*
Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekisi maakunnan tai Uudenmaan kuntayhtymän viranhaltija, koska kyse on keskeisesti oikeusharkintaa sisältävästä päätöksenteosta.

Yksittäisen tuen myöntämiseen kohdistuva päätös on selkeästi nimetty viranhaltijan tehtäväksi, joka yhtenäistää tuen myöntämisen käytäntöjä ja lisää päätösten tasapuolisuutta.

Yksikön päällikkö Kari Sartamo